

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT OVER
ARREST 97/2020**

De onmogelijkheid om in het kader van een strafrechtelijk opsporingsonderzoek bijkomende onderzoekshandelingen te kunnen vragen, en het ontbreken van een beroep in die context, zijn niet ongrondwettig

Dat een belanghebbende in het kader van een strafrechtelijk opsporingsonderzoek aan de procureur des Konings, die dat onderzoek leidt, niet kan vragen om bijkomende opsporingshandelingen te stellen, behalve in het kader van een willig beroep, en dat hij, indien hij de vraag zou stellen, in geval van weigering van de procureur des Konings of bij gebrek aan een antwoord van hem, geen beroep hiertegen kan instellen, is niet discriminerend ten opzichte van hetgeen waarin is voorzien in het kader van een door een onderzoeksrechter gevoerd gerechtelijk strafonderzoek. Ook het recht op een eerlijk proces is hierdoor niet geschonden.

I. Context van de zaak

In het kader van een strafrechtelijk opsporingsonderzoek dat is geopend inzake een verkeersongeval, richt M.B., die bij dat ongeval betrokken was, een verzoek om bijkomende verrichtingen aan de procureur des Konings ten einde te kunnen deelnemen aan het deskundigenonderzoek dat ertoe strekt de aansprakelijkheid voor het ongeval te bepalen. Ingevolge de weigering van de procureur des Konings richt M.B. een verzoekschrift tot hoger beroep aan de kamer van inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep te Brussel, verwijzende rechter in de zaak.

Die stelt vast dat het Wetboek van strafvordering het de inverdenkinggestelde en de burgerlijke partij, in het kader van een strafrechtelijk onderzoek, mogelijk maakt om aan de onderzoeksrechter of, in geval van weigering of bij gebrek aan een beslissing, aan de kamer van inbeschuldigingstelling een bijkomende onderzoekshandeling te vragen, maar dat het niet in een gelijkwaardig mechanisme voorziet in het kader van een strafrechtelijk opsporingsonderzoek, ten voordele van de benadeelde partij of de in een dergelijk opsporingsonderzoek beoogde persoon. Zij stelt dus een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof om te bepalen of dat verschil in behandeling discriminerend is en of het een schending van het recht op een eerlijk proces met zich meebrengt.

II. Beoordeling door het Grondwettelijk Hof

Volgens het Hof hebben het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek, die de twee vormen zijn die de voorbereidende fase van het strafproces kan aannemen, verschillende kenmerken. Het opsporingsonderzoek vindt plaats onder het gezag van de procureur des Konings en mag in beginsel niet tot enige dwangmaatregel leiden, noch schending inhouden van individuele rechten en vrijheden. Het gerechtelijk onderzoek wordt

gevoerd door de onderzoeksrechter, die de verplichting heeft om een onderzoek à *charge* en à *décharge* in te stellen en daartoe dwang kan gebruiken en maatregelen kan nemen die inbreuk maken op de individuele rechten en vrijheden (B.3).

Volgens het Hof strekt het inquisitoriale karakter van de voorbereidende fase van het strafproces ertoe een maximale efficiëntie te waarborgen bij het zoeken naar de waarheid, zonder inmenging van de partijen. Voor het gerechtelijk onderzoek heeft de wetgever een uitzondering ingevoerd op het inquisitoriale karakter, door het de inverdenkinggestelde en de burgerlijke partij mogelijk te maken de onderzoeksrechter te verzoeken een bijkomende onderzoekshandeling te verrichten. Indien die dat weigert of bij gebrek aan een beslissing binnen een bepaalde termijn, kunnen zij beroep instellen bij de kamer van inbeschuldigingstelling (artikel 61 *quinquies* van het Wetboek van strafvordering). Daarentegen genieten de belanghebbenden tijdens het opsporingsonderzoek geen formeel recht om een bepaalde opsporingshandeling te vragen. Zij kunnen weliswaar steeds een informeel verzoek aan het openbaar ministerie richten, maar dat is niet verplicht erop in te gaan en de belanghebbenden beschikken niet over enig rechtsmiddel (B.4).

Rekening houdend met de verschillende opdrachten en bevoegdheden van de procureur des Konings en van de onderzoeksrechter, beschikken de belanghebbenden tijdens het opsporingsonderzoek over minder waarborgen om hun rechten van verdediging te beschermen dan tijdens het gerechtelijk onderzoek. Aldus, aangezien de procureur des Konings niet is onderworpen aan de wettelijke verplichting om een onderzoek à *charge* en à *décharge* in te stellen en niet over een dwangbevoegdheid beschikt die analoog is aan die van de onderzoeksrechter, acht het Hof het pertinent dat de wetgever aan de personen op wie een opsporingsonderzoek betrekking heeft, met inbegrip van de benadeelde partij, niet dezelfde rechten heeft toegekend als die welke hij heeft toegekend aan de inverdenkinggestelde en aan de burgerlijke partij in het kader van een gerechtelijk onderzoek (B.7).

Het Hof is ten slotte van oordeel dat het verschil in behandeling geen onevenredige gevolgen met zich meebrengt. De procureur des Konings dient immers te waken over de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaleiteit waarmee zij worden verzameld. Daarenboven oefenen de vonnisgerechten toezicht uit op de opdracht van het openbaar ministerie, door te waken over de regelmatigheid van het opsporingsonderzoek. Ten slotte kunnen de vonnisgerechten, in het stadium van de rechtspleging ten gronde, bevelen dat wordt overgegaan tot bijkomende onderzoeksverrichtingen (B.9).

Het Hof antwoordt de verwijzende rechter dus dat boek 1 van het Wetboek van strafvordering grondwettig is, in zoverre het aan de benadeelde partij of aan de in een strafrechtelijk opsporingsonderzoek beoogde persoon niet het recht toekent om bijkomende opsporingshandelingen te vragen, behalve in het kader van een willig beroep, en niet voorziet in een beroep in geval van weigering om bijkomende opsporingshandelingen te verrichten of bij gebrek aan een antwoord erop.

Het Grondwettelijk Hof is een rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Deze informatieve nota, opgesteld door de griffie en de referendarissen die met de persrelaties zijn belast, bindt het Grondwettelijk Hof niet. Uit de aard zelf van de samenvatting, bevat zij niet de in het arrest noodzakelijk opgebouwde redeneringen noch de specifieke nuancerings van het arrest.

Het arrest nr. 97/2020 is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof, www.grondwettelijk-hof.be (<https://www.const-court.be/public/n/2020/2020-097n.pdf>).

Contactpersonen voor de pers

Sarah Lambrecht | sarah.lambrecht@grondwettelijk-hof.be | 02/500.12.83

Frank Meersschaut | frank.meersschaut@grondwettelijk-hof.be | 0475/325.218

Volg ons via Twitter [@ConstCourtBE](https://twitter.com/ConstCourtBE)